

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 27, 21. september 2017

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Årsager til afskallede kerner i byg
- **REGLER OG TILSKUD**
- Vigtigste regler i landbrugsordningerne

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Vi har haft endnu en ustadig uge med mange byger. Det er dog lykkedes at få sået lidt vintersæd imellem bygerne.

Billede 1 De mange våde sensommerdage har her resulteret i et grønt dække af kornspirer på halmballerne (Foto: Per Skodborg Nielsen, SAGRO).

Etablering af vintersæd

Som sagt er det begrænset, hvad der er sået af vintersæd på nuværende tidspunkt. Derfor er det vigtigt at prioritere, således at det vigtigste bliver sået først. Desuden bør udsædsmængden tilpasses til såtidspunktet.

Prioritering af afgrøder

- Vinterbyg bør så vidt muligt sås inden den 25. september, da det hurtigt koster udbytte at udskyde såtidspunktet.
- Dernæst bør det prioriteres at så hybridrug, da omkostningen til udsæd hurtigt stiger, når udsædsmængden øges.
- Til sidst prioriteres hvede, og her prioriteres marker med størst udbyttepotentiale.

Det er meget vigtigt at tilpasse udsædsmængden til sådatoen og såbedets kvalitet. Det er altid vigtigt at etablere afgrøder i et godt såbed, men i år kan det blive nødvendigt at acceptere et lidt fugtigt såbed. I et fugtigt såbed vil

spiringsprocenten sandsynligvis ligge på 80-85 % fremfor 90-95 %. I et fugtigt såbed er det desuden ekstra vigtigt, at frøene ikke kommer for langt i jorden, da iltindholdet er begrænset.

Se de anbefalede udsædsmængder i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 23**. Du kan også beregne den anbefalede udsædsmængde i Udsædsberegneren i SAGRO's App.

Aktuelt i raps

Billedet af den aktuelle situation i rapsen er meget broget med store variationer mellem markerne. Variationen kan også fornemmes på billede 2 og 3. De største problemer skyldes våd jord, næringsstofmangel og skadedyr. I nogle marker står det så grelt til, at det allerede nu er besluttet, at der ikke gøres yderligere tiltag, og der satses på korn i stedet. Det er derfor vigtigt, at du holder godt øje med udviklingen i din rapsmark, og eventuelt går marken efter med en planterådgiver.

Næringsstofmangel

Det vigtigste nu er at vurdere behovet for supplerende gødning.

Nogle marker står i stampe med planter der mistrives. Vi ser blege planter, der allerede har smidt det ældste blad. Det er typisk sent sået raps, som står i meget fugtig jord. Planterne dør med iltmangel, og rodudviklingen er hæmmet. Samtidig har planterne svært ved at få fat i gylle, der er nedfældet før såning. De store vandmængder vasker kvælstoffet længere ned i jorden i et tempo, så rødderne ikke kan få fat i det. Derfor er det afgørende, at disse marker får lidt hjælp i form af ekstra gødning. Det kan være en ren N-gødning eller en blandingsgødning. Tildel f.eks. 25 kg N/ha.

Billede 2 Eksempel på en våd rapsmark, hvor færdsel ikke er mulig i store områder. Rapsplanterne mistrives i den vandlidende jord (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Skadedyr

Vi ser stadig flere marker, hvor rapsjordlopper har forårsaget betydelig skade. Vi oplever at bejdsningen ikke nødvendigvis har holdt, fordi regnvand har fortyndet bejdsningen. Ved betydelige bladnav kan behandling være nødvendig. Det er omvendt vigtigt, at der kun foretages en behandling, når det er nødvendigt, da omfattende brug af insektmidler medfører stor risiko for udvikling af resistens. Se løsningsforslag i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 25**.

Billede 3 Mark med rapsjordloppe-fælde, hvor der kun er fanget ganske få rapsjordlopper. Denne mark er placeret på høj sandjord, og rapsen trives rimeligt. Der er endnu ikke foretaget ukrudtsbekæmpelse, og der er mange små ukrudtsplanter af især enårig rapgræs og storkenæb (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Ukrudtsstrategi

Vi har en speciel situation i år, hvor der på nuværende tidspunkt ikke er gjort ret meget mod ukrudt i en stor del af markerne. Samtidig er ukrudtstrykket mindre end normalt. Det er som om, der har været dårlige vækstforhold for både raps og ukrudt. I marker, hvor der er anvendt Command CS, har der været en imponerende god effekt, som følge af fugtig jord på sprøjtetidspunktet. Nu kan man så spørge sig selv, hvor meget yderligere ukrudtsbekæmpelse, der egentlig er nødvendig. Men der er flere forhold, der taler for at foretage en grundig bekæmpelse af ukrudt.

Følgende forhold taler for at foretage en grundig ukrudtsbekæmpelse i raps:

- I en svagt udviklet rapsafgrøde kan ukrudtet gro kraftigt til hen over vinteren og foråret, og dermed presse afgrøden. Det gælder f.eks. enårig rapgræs.
- Ukrudtet kan opformeres kraftigt i en rapsmark, således af frøpuljen vokser betragteligt.
- Rapsmidler kan bruges til at forebygge resistensudvikling i kornafrøder. F.eks. kan Kerb bekæmpe en række græsser, samt fuglegræs effektivt, som ellers nemt kan give problemer med resistens i et kornsædskifte. Da Kerb har en anden virkemekanisme end de gængse græsmidler, er det en vigtig resistensbryder.

I marker med spildkorn, kan der dog være mulighed for at spare en kørsel med Agil eller Focus Ultra, hvis du ved, at du vil behandle med Kerb. Kerb kan bruges, når jordtemperaturen kommer ned omkring 10 grader, og jordtemperaturen er allerede nede på 12-14 grader. Denne løsning kan dermed vælges, hvis spildkornet ikke trykker rapsen af betydning de næste par uger.

Som det fremgår ovenfor er der flere situationer, hvor det er fornuftigt at anvende Kerb. Også selvom prisen er ca. 330 kr. pr. ha. Kerb har dog bedst effekt på småt ukrudt. Det er derfor bedst at sprøjte i efteråret, fremfor at vente til sidst på vinteren. Kerb må anvendes fra den 1. okt. til 14. dec. og fra 15. jan. til 28. feb.

I marker, hvor der ikke er bekæmpet bredbladede arter, dvs. sprøjtet med Command CS eller Belkar, bør der foretages en behandling med 0,4-0,5 l/ha Belkar. Dette gøres tidligst, når rapsen har 5-6 blade. Belkar har effekt ned til en temperatur på 2 grader, men det virker optimalt ved 10-12 grader. Belkar kan blandes med insektmidler, men ikke med midler mod ukrudt og svampe eller vækstreguleringsmidler.

Se oversigt over løsninger til ukrudtsbekæmpelse i vinterraps i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**.

Årsager til afskallede kerner i byg

Af planterådgiver Marie Uth

Der har været stor fokus på afskallede kerner i maltbyg igen i år, hvor nogle landmænd oplever store fradrag for afskallede kerner. SEGES har netop udgivet en artikel, hvor de gennemgår årsager til afskallede kerner i byg. I det følgende kan du læse konklusioner fra artiklen.

Du kan se, hvordan afskallede kerner ser ud, på billede 4. En kerne medtælles som afskallet, hvis 1/3 eller mere af kernen er uden skal, eller hvis skallen er væk eller løsnet over kimen. Afskallede kerner har betydning for maltningsprocessen, som kan blive uensartet. De vigtigste kvalitetsparametre for maltbyg er dog sortering, proteinindhold og god spiring.

Billede 4 Afskallede kerner (Foto: SEGES).

Det er først og fremmest vejret under kernefyldning og modning, der bestemmer niveauet af afskalning. Det er dermed svært for landmanden at forebygge afskalning.

Følgende parametre øger risikoen for afskallede kerner

- Ustadigt vejr under kernefyldning og modning (VIGTIGST!).
- Sen såning eller sen høst.
- Hård tærskning under høsten dvs. flere omdrejninger på tærskencylinderen og mindre broafstand øger afskalningen.

Der er en tendens til, at nye sorter giver større risiko for afskallede kerner. Propino har stor tendens til afskallede kerner, samt Quench og Odyssej har moderat tendens til afskallede kerner. Risikoen er ikke kendt for de øvrige markedsførte maltbygssorter, som f.eks. KWS Irina og RGT Planet.

REGLER OG TILSKUD

Vigtigste regler i landbrugsordningerne

Af planterådgiver Marie Uth

I det følgende finder du de vigtigste regler omkring datoer, som der skal tages højde for i efteråret. Reglerne er opdelt i de fire kategorier: Udbringning af husdyrgødning, glyphosat i stub, efterafgrøder og jordbearbejdning.

Udbringning af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning må udbringes på vinterraps og fodergræs frem til den 15. oktober. Normalt er fristen den 30. september, men perioden er forlænget i år, som følge af meget nedbør.

Fast gødning i form af husdyrgødning eller affaldsprodukter, må udbringes i en kort periode i efteråret på de fleste arealer. I perioden 15. november til 1. februar må der ikke udbringes fast gødning. Du finder en oversigt over de forskellige udbringningstidspunkter i tabel 1.

Tabel 1 Udbringningsperioder for fast husdyrgødning og affaldsprodukter. (Kilde: SEGES)

Jordtype	Udbringningsperioder	
	På arealer med pligtige, husdyr- og MFO-efterafgrøder*	På arealer efter høst
JB 1-4	Fra 30/10 til 15/11 og fra 1/2	Fra 1/2
JB 5-6 og 10-11	Fra 30/10 til 15/11 og fra 1/2	Fra 1/11 til 15/11 og fra 1/2
JB 7-9	Fra 30/10 til 15/11 og fra 1/2	20/10 til 15/11 og fra 1/2

*Gælder ikke for pligtige eller husdyrefterafgrøder i majs

Glyphosat i stub

Fra den 1. oktober må der sprøjtes med glyphosat på arealer, hvor der skal etableres vårsæd.

Efterafgrøder – nedvisning og nedmuldning

Efterafgrøder må destrueres den 30. oktober. Dette gælder på alle arealer uanset jordtype. Vær dog opmærksom på undtagelsen i majsafgrøder. Pligtige og husdyrefterafgrøder, samt målrettede efterafgrøder i majs må først destrueres 1. marts. Det skyldes, at efterafgrøder i majs ikke kan nå at opsamle tilstrækkelig kvælstof i efteråret.

Billede 5 Olieræddike etableret efter vinterbyg fotograferet den 18. september (Foto: Marie Uth, SAGRO)

Jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder

I tabel 2 finder du en oversigt over, hvornår der må foretages jordbearbejdning efter høst og forud for vårsåede afgrøder. Halmstrigling regnes ikke for jordbearbejdning.

Tabel 2 Tilladte perioder for jordbearbejdning

Arealtype	Periode (fra denne dato og til såning)
JB 1-4	1/2
JB 5-6 og 10-11	1/11
JB 7-9	1/10
Efterafgrøder*	30/10
Før** og efter kartoffeldyrkning	1/11
Efter kolbe- og kernemajs	Fra høst

* Gælder ikke i majs - her må pligtige og husdyrefterafgrøder samt målrettede efterafgrøder først destrueres 1. marts.

**Gælder for autoriserede læggekartoffelavlere og producenter af spisekartofler.